Ulus, 13 Ekim 1970, S. 2

BERLİN'DE GÜRÜLTÜ VAR...

Cemalettin ÜNLÜ

'Berlin'de yargıçlar varsa, Ankara'da da yargıçlar vardır,

4

Önce olup bitenleri, ya da bu yazımızda söylenmek istenilenleri iki cümle içinde özetliyelim. Avrupa'da başarılı bir üniversite öğreniminin en güzel sonuna gelmiş olan bir gence, bırak öğrenimi gel diyorlar, gelemem çok az kaldı bitmeye, alın bir de rapor diyor bu öğrenci. Rapor ilgili makamlar tarafından kabul ediliyor. Ama Kasım ayına kadar kabul ederiz diyorlar. Diyorlar ama, daha Kasım'a üç buçuk ay varken, madem ki gelmiyorsun çıkardık seni vatandaşlıktan diyorlar.

Bütün olup bitenlerin iki cümle içinde hikâyeciği bu. Şimdi olanların ayrıntılarına inelim.

İlk baskılar deniliyor öğrenciler arasında. Ve hemen ardından Avrupa'da okuyan Türk öğrencilerinin müfettişi Ali Rıza Özgüç geliyor akıllarına.

1969 yılının Mayıs ayında Batı Almanya'da Branunschweig-de büyük bir kongre yapılıyor. Avrupa'nın çeşitli kuruluşlarından Türk işçileri ve öğrencileri katılıyor bu toplantıya. Davetliler arasında Almanya'daki Türk öğrencilerinin müfettişi Ali Rıza Özgüç'te var. Bir tartışma dönüp dönüp duruyor ortalıkta. Yurt dışındaki Türk öğrencileri ve Türk işçileri Memleket sorunlarına eğilebilirler mi, eğilemezler mi? Sertleşiyor tartışmalar. Öğrenci Müfettişi Ali Rıza Özgüç; İşçi işine; öğrenci dersine diyor; Yurt sorunlarından size ne diyor...

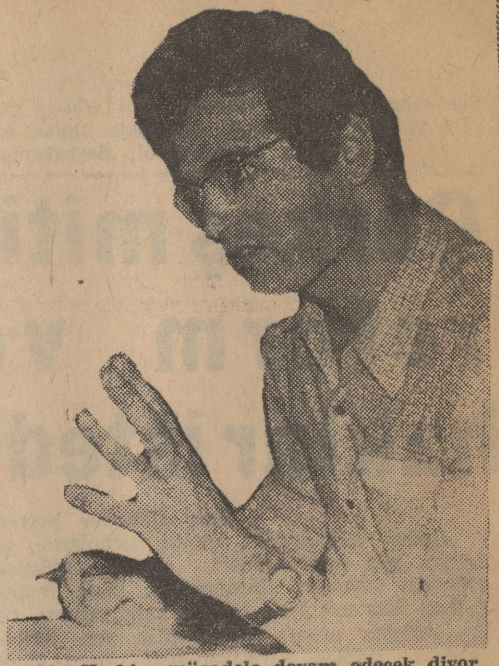

Hakkı Keskin, mücadele devam edecek diyor.

Olayların gerisini Hakkı Keskin'den dinliyelim:

«... Biz kongrede Sayın Müfettişin «... siz burada yurt dışında memleket sorunlarını bilimsel olarak da inceleyemezsiniz.» tezini çürüttük. Ülkemizin şu anda içinde bulunduğu çıkmazları bilimsel olarak ortaya koyduk. Gerçek yurtseverlerin memleket sorunlarına eğilme zorunluklarını isbatladık. Bunun üzerine Sayın Müfettiş Ali Rıza Özgüç kongreyi terketti..»

«İşte bu kongreden iki hafta sonra önce benim olmak üzere Berlin Öğrenci Birliğinde bulunan çoğu Yönetim Kurulunda görevli sekiz öğrenci arkadaşın öğrencilikleri kaldırıldı..»

Yurt dışındaki her türlü siyasi çalışmaları yasaklayan yönetmeliğin 21. maddesine da yanılarak alınıyor bu karar. Bu maddenin ruhu, yorumu nedir? Ülkemizde pek çok antidemokratik kanunların ve kararların alındığı 1958 yılında son şeklini almış bu yönetmelik. 1961 Anayasamızın ruhuna göre, kaç kez yorumlanmış Türk Adaletince bu madde bu anlayış. «Bir partinin organı imiş gibi, bir partiye bağlı olarak siyaset yapma yasağı var bugün öğrenci kuruluşlarına yurdumuzda.»

Şimdi yine Hakkı Keskin'den dinliyelim:

«... Bu yönetmelikle ilgili olarak ATÖF hummalı bir çalışma yaptı. 80 sayfalık bir broşür hazırladı. Bu broşürde bizim öğrenciliğimizin kaldırılması için başvurulan yönetmeliğin 1961 anayasasına aykırı olduğu hukukçu arkadaşlarımızın incelemeleri ile ortaya serildi. Olay bütün dünya'da yankı yaptı. Federal Almanya'daki Türk öğrencileri arasında, yine Almanya'da bulunan ilerici ve devrimci öğrenciler arasında, Alman Kamu oyunda Adalet Partisi hükümetinin bu tutumu çeşitli eylemlerle şiddetle kınandı..»

«Hattâ, öğrencilikleri kaldırıldıkları için güç durumda kalan Türk öğrencilerine Alman hükümeti tarafından çeşitli yardımlar ve kolaylıklar sağlandı..»

«Danıştay'a başvuruldu. Danıştay bu 9 öğrenciden 5'i ile ilgili yürütmeyi durdurdu. Ben yürütmenin durdurulmadığı üç öğrenciden biri idim. Bunun üzerine hemen beni askere çağırdılar..»

«Adalet Partisi Hükümetinin bu tutumu ve eylemi Avrupa ve bilhassa Berlin'deki bilim adamlarının tepkisine yol açtı. Berlin Hür Üniversitesi Rektörü Rolf Kreibich'in Cumhurbaşkanımız Sayın Cevdet Sunay'a bu konuda yazdığı mektup dünya kamu oyunca bilinmektedir. Sayın Kreibich bu mektubunda Berlin'deki Türk öğrencilerine Adalet Partisi hükümeti tarafından yapılan baskıların kaldırılmasını rica ediyordu.»

«MEKTUP SAYIN SUNAY'IN ELİNE GEÇMEMİŞ»

«Benim için çok acı ve garip bir tecellidir ki, bu mektup sayın Cumhurbaşkanımızın eline geçmemiş. Ve bu mektup Türkiye'nin Almanya'daki Büyük Elçiliğimiz kanalı ile Sayın Cumhurbaşkanımız Cevdet Sunay'a gönderilmişti.. Mektubun Sayın Sunay'ın eline geçmediği resmi makamlarımız tarafından açıklanmıştır.»

Bundan sonra olaylar hızla gelişmiş ve Hakkı Keskin'in vatandaşlığı kaldırılmıştı. Bu olayların nasıl geliştiğini sorduk:

Soru: Vatandaşlıktan çıkarılma durumunuz nasıl oldu?

Cevap: «Önce vatandaşlıktan çıkarılma kelimesi yerine vatandaşlık kanununda kullanılan vatandaşlık hakkını kaybetme terimini kullanarak daha açık ve doğru olarak meseleyi ortaya koyalım.»

«Yurda dönmemle ilgili Türkiye'deki askeri makamlar tarafından bir yazıyı aldığım sırada hasta idim. Bir doktordan aldığım raporu ilgili makamlara yolladım. Bu raporum kabul edilmedi. Askeri makamlardan yeniden bir yazı gelerek üç ay içinde askerliğimi yapmam için Türkiye'ye dönmem istendi. Bu defa sıhhatim iyice bozulmuştu. Bu durumda Federal Almanya Devlet Hastanesinde görevli iki Tıp Profesörü ve bir mütehassıs hekimin imzası bulunan bir raporu daha Türkiye'deki yetkili askeri makamlara gönderdim.»

«Bu raporumun kabul edildiği Berlin Türk Başkonsolosluğu tarafından bana bildirildi. Bu yazının tarih numarası şudur:

«18 Temmuz 1970 Tarih, Asal: 74/20—309—70. Er Şb. Tam Hiz. Kısım (439) 28.»

«Bu yazıda Milli Savunma Bakanlığı Sağlık Kurulu tarafından raporumun kabul edildiği, askerliğimin bir devre ertelendiği, ancak kasım ayı sonunda Türkiye'ye dönerek Türk hekimleri tarafından muayene olunmam gerektiği bana bildiriliyordu.»

«Fakat, bu yazıdan tam birbuçuk ay kadar sonra yine Berlin Başkonsolosluğundan aldığım bir yazıda bana vatandaşlığımın kaybettirilmiş olduğu bildiriliyordu. Bana gönderilen yazıdan anlaşıldığına göre Bakanlar Kurulunun bu konuda aldığı karar Türk makamlarınca tam birbuçuk ay gecik tirilerek bildiriliyordu. İşte yazının tam metni:

T.C. Berlin Başkonsolosluğu
No: 2156 — 1674.

29.Ağustos.1970 Hakkı Keskin 1 Berlin 33 Gelfer Str. 45 (CSG)

İçişleri Bakanlığı, Nüfus İşleri Genel Müdürlüğünden muta olup, bu kerre memuriyetimize gelen 3 Ağustos 1970 gün ve Şb. 3—73116/2601—3/6041 sa yılı yazıda, 403 sayılı kanunun 25 inci maddesinin (Ç) fıkrası uyarınca, Bakanlar Kurulunun 16 Temmuz 1970 gün ve 7/967 sayılı kararı ile, vatandaşlığınızı kaybettirildiğiniz bildirilmektedir.

Bilgi edinmenizi ve elinizde bulunan Nüfus Hüviyet Cüzdanınızı en kısa zamanda Başkonsolosluğumuza tevdiini selâmlarımla rica ederim.

Zeyn[illegible]l Çelik (Maiyette 1. Sınıf Konsolos)

«İşte vatandaşlığımızı böyle kaybettiriliyorduk. Burada açıkça görüldüğü gibi yurdumuz da çeşitli kuruluşlar birbirlerinin işlem ve davranışlarından habersiz olarak kararlar alabiliyorlardı. Bakanlar Kurulunca 16 Temmuz 1970 tarihinde karar alıyor, iki gün sonra Milli Savunma Bakanlığı tarafından raporumun kabul edildiği ne dair bir yazı yazılıp bana bildiriyordu.»

Vatandaşlığım hangi kanunun, hangi maddesi uyarınca kaldırılmıştır. Şimdi onu görelim:

403 sayılı Vatandaşlık Kanununun 25. maddesinin (Ç) fıkrası aynen şöyledir:

Madde 25 — Aşağıdaki kişilerin Türk Vatandaşlıklarını kaybettiklerine Bakanlar Kurulu tarafından karar verilebilir:

Ç) — Yurt dışında bulunup da muazzaf askerlik görevini yapmak veya Türkiye'de savaş ilânı üzerinde yurt dışında yurt savunmasına katılmak için yetkili kılınmış makamlar tarafından usulen yapılacak çağrıya mazeretsiz olarak 3 ay içinde icabet etmiyenler...»

Madde okununca kolayca görüleceği gibi bu madde de mazaretsiz olarak vatandaşlık görevinden kaçma gibi bir durum söz konusudur.

1 — Başarılı olarak sürdürdüğüm öğrenimimin sonunda bulunmam,

2 — Sağlık durumumla ilgili yetkili askeri makamlar tarafından kabul edilen sağlık raporum bu hale yeterli maazeretler olsa gerek...»

İşte Hakkı Keskin'in vatandaşlık hakkı yukarıdaki maddeye göre kaldırılıyor, tam o sırada ise askeri makamlar tarafından Hakkı Keskin'in mazeretinin kabul edildiği kendisine resmen bildiriliyor. Ne garip dünya...

İşte çeşitli kuruntuların, yurtsuz ve vatansız bırakmak istediği Hakkı Keskin'in serüveni buydu.

Ne yapıyordu bu baskılar, bu katı ve duygusuz baskılar insan kafasında, düşünen, duyan bir insanın kafasında.

Yine bunları Hakkı Keskin'in ağzından dinliyelim:

«... Türkiye'de devrimci kardeşlerimizin çok daha büyük tehlikeler ve güçlüklerle karşı karşıya kalarak vermekte oldukları bir mücadele vardır. Emekçi halkımızdan yana verilen bir mücadeledir bu. Bildiğiniz gibi özellikle son iki yıl içinde her gün gelişen devrimci mücadeleye karşı endişeler çoğalmakta ve buna paralel olarak tüm devrimcilere yönelik baskılar şiddetlenmektedir.»

«... Ülkemizin bağımsızlığı, halktan yana bir düzen; ve gerçek demokratik koşullar için kavga verenler yıldırılmak istenmekte, yurt dışındaki devrimcilere karşı kuşkulu, çıkarcı güçlerin bu denli baskıları söz konusu olamayacağından değişik çarelere başvurulmaktadır. Örneğin, öğrencilikle ilişiği kesilme, vatandaşlıktan çıkarılma durumları gibi..»

«... Bu ve benzeri baskıların hiçbir gerçek devrimciyi bilinçli olarak halktan yana vermekte oldukları kavgadan alakoymaz. Tam aksine, dövülmekte olan bir çelik gibi, devrimciler, bu baskılarla daha da çelikleşir; ve daha da bilinçleşir. Bu nedenle, beni, arkadaşlarımı, bu denli baskıların vermekte olduğumuz haklı mücadelede daha da bilinçlenmeden öteye hiç bir etkisi olmayacaktır. Geniş halk kitlelerinden yana bir idarenin kurulması için sonuna dek mücadelede kararlıyız...»

Hakkı Keskin'le konuşmamız burada bitiyordu.. Üniversiteden ayrılırken başımın için de birseyler uğulduyor, gözümün önünden irili ufaklı insanların tedirginlikleri de inançları da uçuşuyordu...

«... Hayır 26 kişiymiş» dedi biri «iyi yerden duydum...» «Nasıl olur» diye itiraz ettiler.. «Vatan babalarının malı mıdır ki..» dedi bir baskası.. Daha bir baskası da «Haydi, be... Berlin'de Yargıçlar varsa, Ankara'da da yargıçlar vardır» dedi... Simdilik Berlin'deki gürültü böylece sürüp gidiyor...

— SON —

Türk vatandaşlığından çıkarılan Hakkı Keskin hakkındaki kararın protesto mitingine katılan Türk işçiler, ögrenciler, cocuklar ve yabancılar.

ULUS, 13.10.1970, S.2